

O'QUVCHILARNING MULOQOTGA KIRISHISH JARAYONIDA EMOTSIONAL INTELLEKTNING O'RNI

Azimov Asqadjon Axtamovich

Buxoro davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada san'at yo'nalishida ta'lim oluvchi o'quvchilarning muloqot qobiliyatini shakllantirishda emotsional intellektning ahamiyati o'rganilgan. Shuningdek hissiyotlarni samarali boshqarish, va hissiyotlar muloqotni rivojlantirishdagi ahamiyati ko'rib chiqilgan. Ijodiy sohada nafaqat badiiy rivojlanish balki professional munosabatlarni rivojlantirishda emotsional intellektningning muhim rolini ta'kidlab o'tilgan.

Kalit so'zlar: emotsiya, qobiliyat, muloqotchanlik, intellekt, hissiy rivojlanish, hamkorlik.

Аннотация. В данной статье исследуется значение эмоционального интеллекта в формировании коммуникативных навыков учащихся, обучающихся по направлению искусства. Также было рассмотрено эффективное управление эмоциями, и важность эмоций в развитии общения. В творческой сфере подчеркивается важная роль эмоционального сознания в развитии не только художественного развития, но и профессиональных отношений.

Ключевые слова: эмоции, способности, коммуникабельность, интеллект, эмоциональное развитие, сотрудничество.

Annotation. This article explores the importance of emotional intelligence in shaping the communication skills of art-oriented learners. Also considered is the effective management of emotions, and the importance of emotions in the development of communication. In the creative sphere, not only artistic development is emphasized, but also the important role of emotional intelligence in the development of professional relations.

Keywords: *emotion*, ability, communicability, intelligence, emotional development, collaboration.

KIRISH

Muloqot - odamlarning birgalikdagi faoliyatlari ehtiyojlaridan kelib chiqadigan turli faolliklari mobaynida bir-birlari bilan o`zaro munosabatlarga kirishish jarayonidir. Aniqrog`i, har bir mehnat, o`qish, o`yin, ijod qilish va boshqalar) o`zaro munosabat va o`zaro ta'sir shakllarini o`z ichiga oladi. Chunki har qanday ish odamlarning bir-birlari bilan til topishishni, bir-birlariga turli xil ma'lumotlarni uzatishni, fikrlar almashinuvi kabi murakkab hamkorlikni talab qiladi. Shuning uchun ham har bir shaxsning jamiyatda tutgan o`rni, ishlarining muvaffaqiyati, obro`si uning muloqotga kirisha olish qobiliyati bilan bevosita bog`liqdir. Bir qarashda osongina tuyulgan shaxslararo muloqot aslida juda murakkab jarayon bo`lib, unga odam hayoti mobaynida o`rganib boradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI: Psixologiyada muloqot ko`nikmalari shakllanishi va uning takomillashtirish bo`yicha bir qator olimlar izlanish olib borganlar. Bu tadqiqotlar orasida bir qator xorij olimlari D.Goleman, Peter Salovey, D. Mayer, M. Brackett, David Caruso, J. Liberman kabi olimlar o`z tadqiqotlarida emotsional intellektning muloqot shakllanishida qanday ahamiyatga ega ekanligi, uning muhimlik darajasini o`rganib chiqqanlar. Jumladan, Daniel Goleman emotsional intellektni va uning turli sohalardagi ta'sirini, shu jumladan ta'lim va tasviriy san'at kabi ijodiy sohalarda ta'lim oluvchi o`quvchilarga ta'sirini keng o'rgangan. Uning tadqiqotlari emotsional intellekt tasviriy san'atni o'rganayotgan o`quvchilarga qo'llanilishi mumkin bo'lgan ta'lim sharoitida muloqot qobiliyatlarini qanday oshirishi haqida muhim tushunchalar beradi. Emotsional intellekt komponentlari: Golemanning emotsional intellekt modeliga o'z-o'zini anglash, o'zini o'zi boshqarish, empatiya va ijtimoiy ko'nikmalar kabi komponentlar kiradi. Ushbu komponentlar samarali shaxslararo muloqot uchun juda muhimdir, bu tasviriy san'at ta'limida muhim ahamiyatga ega, bu yerda hamkorlik birinchi o'rinda turadi. Ta'lim va ijodkorlikka ta'siri: Goleman emotsional intellekt o'rganish natijalari va ijodkorlikka katta

hissa qo'shishini ta'kidlaydi. Tasviriy san'at sharoitida o`quvchilarning his-tuyg'ularini tushunish va boshqarish qobiliyati ularning badiiy ifodasiga va o'z san'ati orqali g'oyalarni samarali etkazish qobiliyatiga ta'sir qilishi mumkin. Aloqalar va hamkorlik: Golemanning tadqiqotlari ijobiy munosabatlarni o'rnatish va hamkorlikni rivojlantirishda emotsionalintellektning muhimligini ta'kidlaydi. Yuqori emotsional intellektga ega o`quvchilar shaxslararo dinamikani yaxshiroq boshqarishi va jamoaviy badiiy ishlarga yanada samarali hissa qo'shishi mumkin.

Ta'lim muhiti: Golemanning tadqiqotlari kengroq bo'lsa-da, ular emotsional intellekt bo'yicha treningni ta'lim o'quv dasturlariga kiritish o`quvchilarning umumiy ijtimoiy va hissiy rivojlanishini oshirishi mumkinligini ko'rsatadi. Ushbu rivojlanish o'z navbatida ularning muloqot qobiliyatini, chidamliligini va hamkorlikda ishlash qobiliyatini yaxshilashi mumkin, bularning barchasi tasviriy san'at sohasida juda muhimdir.

Boshqabir olim Jozef Liberman tadqiqotlari tasviriy san'atni o'rganayotgan o`quvchilar o'rtasida muloqotni kuchaytirishda emotsional intellektning muhim rollarini ta'kidlab o'tgan. Ulardan

1. Shaxslararo muloqot: xususan, hamdardlik va ijtimoiy xabardorlik kabi ko'nikmalar talabalarning badiiy tushunchalarni qanday yetkazishini va tasviriy san'at sharoitida samarali hamkorlik qilishini yaxshilashi mumkinligi aytilgan.

2. Konfliktni hal qilish: tasviriy san'at ta'limiga xos bo'lgan tanqidlarni hamda konstruktiv nizolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3. Hissiy tartibga solish: Emotsional intellekt hissiy tartibga solishni kuchaytiradi, bu o'quvchilarga hissiyotlarni ijodiy ishlariga yo'naltirish va badiiy qarashlarini yanada samarali etkazish imkonini beradi.

4. Ta'lim integratsiyasi: Liberman talabalarning ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini rivojlantirish uchun EI treninglarini o'quv dasturlariga kiritishni qo'llab-quvvatlaydi, bu ularning san'atdagi shaxsiy va kasbiy rivojlanishi uchun juda

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, tasviriy san'at yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar o'rtasidagi muloqotni yaxshilashda emotsional intellektning roli muhim va ko'p qirrali. Emotsional intellekt ularning his-tuyg'ularini tushunish va boshqarish qobiliyatini oshiradi, bu badiiy hamkorlik va tanqidga xos bo'lgan murakkab shaxslararo dinamikada harakat qilish uchun juda muhimdir. Empatiya, o'z-o'zini anglash va hissiy tartibga solish kabi ko'nikmalarni rivojlantirish orqali Emotsional intellekt tasviriy san'at talabalariga o'z ijodlarini yanada samarali ifoda etish va o'z ishlari haqida konstruktiv muloqot qilish imkoniyatini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. "Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ" by Daniel Goleman 1995 Bantam books.
2. G`oziev E.G. Muomala psixologiyasi. T-2001.
3. M.Maxsudova Muloqot psixologiyasi o'quv qo'llanma –2006
4. D.R.Babayeva "Nutq o'stirish nazariyasi va metodikasi"2018-yil.
5. "The Art of Connection: 7 Relationship-Building Skills Every Leader Needs Now" by Michael J. Gelb (2017, New World Library)